

KOMMUNALVALG 2021

Lokal strategi for indflydelse

Ældre@Sagen

Kommunalvalg 2021

– ældrepolitik på den lokale dagsorden

Til efteråret skal vi til kommunalvalg og vælge de lokale politikere, som skal styre vores kommune de næste fire år. Op til selve valgdagen er der arbejde at gøre, hvis vi vil sikre lokal indflydelse på det ældrepolitiske område.

Både for hele landet, og i den enkelte kommune, sætter Ældre Sagen ældrepolitik på dagsordenen. Hvilke tilbud har kommunen, når man har brug for hjemmehjælp, har brug for en plejebolig eller er pårørende? Hvordan sikrer kommunen at en ældre oplever sammenhæng, når de går fra behandling i sygehusregi til behandling og pleje i kommune regi? Kommunen har i sin værdighedspolitik beskrevet et værdigt liv.

Den lokale indsats kan gøre en forskel for den ældrepolitiske dagsorden i kommunalvalgkampen i kommunen ved at I:

- Påvirker lokalpolitikere til at tage Ældre Sagens vigtigste dagsordener til sig, og bærer dem videre som var det deres egne i valgkampen.
- Gennem bl.a. borgermøder og lokale medier, sætter en lokal dagsorden/debat i gang omkring hvad der er værdig ældrepleje.

Dette temahæfte indeholder kort information og praktisk hjælp til, hvordan I kan tilrettelægge jeres indsats.

Sidst i hæftet finder du en beskrivelse af den offentlige organisering, lovgivning, kommunens opgaver og serviceniveau på ældreområdet.

I hæftet kan du læse om:

- 4 Hvilken viden kan I bidrage med i den ældrepolitiske indsats i KV21
- 6 Den strategiske kommunikation – tips og gode råd
- 10 Det lokale ældrepolitiske topmøde om KV21
- 12 Det offentlige overblik – fra folketing til frontmedarbejder
- 13 Loven udformes og vedtages af Folketinget
- 14 Den kommunalpolitiske organisering
- 16 Kommunalt selvstyre og serviceniveau på ældreområdet
- 17 Kommunens information til de ældre om kvalitetsstandards, værdighedspolitik og mulighed for hjælp

Hvilken viden kan I bidrage med i den ældrepolitiske indsats i KV21

Som Ældre Sagens ældrepolitiske frivillige gør I en forskel for den ældrepolitiske dagsorden i kommunal-valgkampen i kommunerne, ved:

- At påvirke lokalpolitikere til at tage Ældre Sagens vigtigste dagsordner til sig, og bære dem videre som var det deres egne i valgkampen.
- Ved bl.a. borgermøder og lokale medier, at få sat en lokal dagsorden/debat i gang omkring hvad der er værdig ældrepleje.

Som ældrepolitisk frivillig kan man blive ”klædt på” med viden fra kommunens kvalitetsstandards, værdighedspolitik, ældrepolitik og andet. Og vores sekretariat støtter med temadage, skriftlige materialer, kampagnematerialer og vejledning.

Nogle kommuner offentliggør deres budget for ældreområdet, så det giver mening for ”udenforstående”. Desværre er det for det meste svært at gennemskue og kommunen kan have mange forklaringer på, hvordan pengene bliver brugt. Det er svært at diskutere økonomiske detaljer i budgettet med politikere og embedsmænd.

Men viden om, hvordan kommunens ældrepleje og værdighedspolitik opleves i virkeligheden, findes ude blandt de ældre. Og det er en vigtig og brugbar viden i jeres KV21-indsats

Den viden har de frivillige, der møder vores ældre. De hører, hvordan ældre bliver ramt af stramme budgetter, nedskæringer og om de kommunale standarder, der ser godt ud på papiret, men som ikke altid bliver ført ud i virkeligheden.

Det kan være besøgsvennen, der ser konsekvensen af, at der bliver skåret ned på hjemmehjælpen. Måske en spiseven, der på første hånd oplever, hvor lidt nydelse der er i det måltid, der bliver serveret. Eller frivillige på plejehjemmet, som hører historier om ældre, der bliver lagt alt for tidligt i seng eller som må vente i flere timer på at komme op. Oplevelser af hvor svære vilkårene er for pårørende til svækkede ældre. Mange af jer har også egne erfaringer fra jer selv eller jeres netværk.

For den enkelte ældre er det et stort tab af værdighed, og de sager skal bringes videre. Det bliver de, hvis I deler oplevelser og observationer i din lokalafdeling. Ikke fordi vi skal dyrke enkeltsager, men fordi sagerne, når de samles, kan bruges til at holde kommunalpolitikkerne oppe på deres løfter i valgkampen. Og vores medlemmer regner med os, som dem der holder øje med kommunens tilbud til de ældre.

Så tal sammen, både jer der arbejder med indsatsen overfor kommunalpolitikere og andre i kommunen, og jer der er i tæt kontakt med de svækkede ældre til daglig.

Den viden om virkeligheden for kommunens svækkede ældre og deres pårørende, som I kan bringe frem er rigtig vigtig i debatten.

Lige så vigtigt er det at fortælle om arrangementer, der gør en forskel. Om demenscafeerne, der giver livskvalitet til mennesker med en demenssygdom og deres pårørende. Om spisearrangementerne og om alle de aktiviteter, der får ældre op af stolen og ud ad døren. Som giver motion, fællesskab og gode grin. De historier er vigtige, for de viser, at Ældre Sagen er den del af løsningen på – uanset om det gælder ensomhed, rehabilitering eller værdighed.

Den strategiske kommunikation – tips og gode råd

Presse og møder

For at ændre på forholdene for de svækkede ældre skal budskaberne være synlige. Det kan de blive i pressen og på møder med ældre. Når budskaberne kommer frem, er vejen banet for, at I kan påvirke politiske holdninger.

Men pressearbejdet kræver et godt forarbejde med fokus på mål og strategi. Og så skal man vide, hvordan pressen arbejder. Det handler blandt andet om tidsfrister og aktualitet. Desuden skal indholdet være noget som modtagerne kan forholde sig til, og som er vigtigt for dem.

Hvilket medie skal bringe din historie

Overvej hvilket medie, der er bedst egnet til at bringe din historie. Måske kører lokalavisen en serie om forholdene på plejehjem. Så er det dér, du skal afsætte din historie om de manglende hænder. I nogle kommuner er der også online-aviser, hvor det kan være lettere at få dem til at tage din historie.

Medier:

- Lokal- og regionalaviser
- Lokal- og regional tv
- Netmedier
- Sociale medier, fx Facebook, Instagram og Twitter.

Hvis lokalafdelingen har en Facebookside eller -gruppe, kan den bruges til at skabe opmærksomhed om det politiske pressearbejde, fx ved at dele links til presseklip i de lokale medier.

Sådan bruger du pressen op til valget

Journalister arbejder med nyhedskriterier. Dem er der fem af, og det er dem, der afgør, om en historie er god eller ej og dermed, om journalister vælger at tage historien op. Ofte vil en historie kunne opfylde flere kriterier på en gang. Og så er den rigtig god.

De journalistiske nyhedskriterier

AKTUALITET: Noget, der er oppe i tiden, der er aktuelt lige nu.

Fx. Kommunalvalget, et borgermøde eller opstart af en ny aktivitet i lokalafdelingen.

VÆSENTLIGHED: Noget, der har grundlæggende betydning eller konsekvens for mange mennesker. Fx nedskæringer i den praktiske hjælp, så en stor gruppe ældre fremover får mindre hjælp.

IDENTIFIKATION: Noget, læseren kan spejle sig i og tænke, "bare det var mig" eller "godt det ikke er mig". Fx en ældre, der bor i skidt og møg, fordi han eller hun ikke får nok hjemmehjælp, eller omtale af en ældre, der vinder den store lottogevinst. "Bare det var mig."

SENSATION: "Breaking News" eller 'bare' noget, der fascinerer, er helt uventet eller chokerer. Fx en toppolitiker, der har sagt ja til at besøge lokalafdelingen, eller at et uventet stort antal har meldt sig til borgermødet eller en 105-årig, der dyrker motion i Ældre Sagen.

KONFLIKT: Sager eller personer på kollisionskurs. Den lille mand mod den store kommune. Eller kommunens standarder siger et, men praksis noget andet. Kommunen gør ikke, hvad den siger, fx i kvalitetsstandarderne. Konflikter er altid super godt stof.

Brug medierne rigtigt

Husk at tænke medierne ind, når I planlægger aktiviteter, og hold pressen orienteret undervejs.

Når du proaktivt skal ud i pressen, skal du gøre dig klart, om det skal være med et læserbrev/debatindlæg, en pressemeddelelse eller en solohistorie til ét medie.

Du kan også blive ringet op af et medie og skal svare på nogle budskaber.

Fem muligheder

1. Du kontakter selv et medie, hvis du har noget vigtigt, der skal ud. Her skal du som regel selv være klar til at stille op til interview.
2. Du sender en pressemeddelelse, evt. til flere medier.
3. Du svarer på en henvendelse fra pressen.
4. Du skal i tv eller radio.
5. Du sender et læserbrev/debatindlæg.

Når du selv kontakter et medie

Her skal du være godt inde i substans og budskaber (brug pixi-udgaverne om de forskellige emner) og have forberedt følgende:

- Hvad handler din historie om? Formuler gerne et par sætninger med de vigtigste budskaber.
- Vær konkret, hvad er dit budskab. En god måde at skærpe sit budskab er ved at være opmærksom på hv-spørgsmål: Hvad handler det om, hvem handler det om, hvorfor gør vi sådan og sådan, hvorfor mener vi, som vi gør, hvornår er det vigtigt, hvordan er det vigtigt. Vær altid klar til at svare på hv-spørgsmål.
- Hav gerne fakta liggende klar ved telefonen i form af tal og statistik. Men du skal ikke have for mange fakta, da det kan forvirre. Men et enkelt tal eller to er altid en god indgangsvinkel – især hvis du har noget at sammenligne med.
- Hvad er der af konsekvenser?
- Skab billeder, når du taler. Fx kommunens ældre risikerer at blive syge af snavs og bakterier i deres eget hjem, hvis byrådet gør alvor i at spare på rengøringen hos de ældre.

Når du skriver en pressemeddelelse

En pressemeddelelse egner sig godt til budskaber, du gerne vil have i flere medier. Den egner sig godt til enkle historier, fx når I skal holde borgermøde eller forbereder en aktivitet.

Hvis du skriver en pressemeddelelse, så husk:

- Vær konkret, hvad er dit budskab?
- Hvem er din målgruppe? Er det en journalists opmærksomhed, du eftersøger – eller skal du have flere frivillige eller noget helt tredje.
- Skriv max 1 A4-side – gerne kortere.
- Skriv det vigtigste først. Kom altid med svarene på de vigtige hv-ord (hvad handler det om, hvem handler det om, hvorfor er det vigtigt, hvor sker det henne, hvordan sker det).
- Hav en fængende, kort og klar overskrift. Det er den, som fanger modtageren og skal gøre ham/hende interesseret i at læse hele pressemeddelelsen.
- Husk altid afsender og kontaktinformation, hvis journalisterne har opfølgende spørgsmål.
- Brug gerne citater i din pressemeddelelse.

Du svarer på en henvendelse fra pressen

Hvis en journalist ringer til dig, er der flere ting, du skal holde dig for øje:

- Hvad er det for et medie? Er det lokalavisen eller er det tv, radio, eller måske et internetmedie?
- Hvad handler historien om?
- Hvad er din egen rolle i journalistens fortælling?
- Er du ham/hende, der skal udtale sig, eller skal du videreformidle kontakten til en anden?

Hvis du skal udtale dig, så gør følgende:

- Lyt til, hvad journalistens vil.
- Bed evt. om tid til at undersøge sagen. Og aftal i så fald, hvornår du ringer tilbage.
- Afklar, om du taler til citat. Hvis du taler til citat, så bed om at få citatet til gennemsyn, så du ved, hvad du bliver citeret for. Hvis der er fejl i citatet, så vær ikke bange for at få det rettet. Journalisterne vil gerne have et citat, der er rigtigt.
- Spørg, hvornår historien bliver bragt.

Du skal på tv eller i radioen

- Spørg altid om, hvilken sammenhæng du skal optræde i, hvilken rolle har du i historien?
- Aftal altid forløbet i historien. Hvad er journalistens vinkel, bed om ordentlig briefing af journalisten. Det er helt legitimt.
- Sig det kort og præcist. Du har ikke meget taletid. Tal gerne i korte sætninger, så journalisten ikke skal klippe for meget i dine udtalelser.
- Husk at have en mimik, der passer. Hvis det fx er alvorlige nedskæringer, så hjælper det ikke at smile og se glad ud. Men hvis det derimod er, at hele kommunalbestyrelsen stiller op på jeres møde, så husk gerne at smile.
- Tænk over lokaliteten. Stil dig ikke foran en farvet baggrund eller en baggrund, hvor der går mennesker, der kan forvirre i billedet.
- Hvis det er et båndet indslag (dvs. ikke live), så husk, at du altid kan tage det om. Hvis du ikke er tilfreds med dit eget citat eller kommer til at vrøvle, så bed om at få mulighed for at sige det igen.

- Meld klart ud fra start, hvis der er noget, du ikke vil spørges om eller noget, du ikke kan svare på. Journalisten vil gerne have et godt interview og kan godt forstå, hvis du ikke kan udtale dig om alt.
- Gentag gerne dine budskaber flere gange, også selvom du synes, det er akavet.

Når du skriver læserbreve og debatindlæg

Sørg for, at indholdet bliver relevant og skrevet i en tone, der passer til situationen. Skriv gerne noget, der ikke har været fremme eller præciser.

Tjek hvor langt indlægget må være. Aviser har forskellige formater, og hold dig inden for maks. antal tegn. Redaktionen gider ikke bruge tid på at slette. Er det for langt, risikerer du, at det ikke bliver bragt. Hellere kort end for langt.

- Sæt en god overskrift på og husk afsender, dit navn og fx "formand i xx-by".
- Nævn Ældre Sagen i teksten.
- Skriv gerne i følge-mailen til avisen, at læserbrevet er et indlæg i debatten om xx, og hvad problemet berører.
- Nævn også antal lokale medlemmer af Ældre Sagens, hvoraf de fleste må formodes at være avisens læsere. Et højt tal overrasker og kan danne basis for en senere artikel om Ældre Sagens mange medlemmer.
- Skriv det vigtigste først.
- Følg op efter et par dage, hvis det ikke har været på.

Bliv synlig på andre måder

Arranger egne aktivistiske indslag.

For eksempel kan I:

Bede folk læse op fra kommunens kvalitetsstandarder – for at få almindelige ældre mennesker til at forholde sig til groteske formuleringer

Spørge folk: Hvad ville du vælge at få hjælp til, hvis du kun kunne få 10 minutters hjælp? Bede folk reflektere over, hvorfor de vælger, som de gør.

Vise groteske eksempler, fx vask af gebis, skift af sengetøj eller lignende, og hvor lang tid det må tage.

Uddele smagsprøver fra madservice for at gøre opmærksom på kvaliteten af ældre mad

Uddele flyers om Ældre Sagens mærkesager på torvet

Sekretariatet leverer hjælp til lokale idéer.

Deltag i andres lokale politiske møder, bland jer i debatten:

Inviter jer selv, skriv til arrangørerne, at Ældre Sagen har et relevant input til mødet og send det evt. med

- Send et oplæg med spørgsmål, også hvis I ikke selv kan deltage.
- Følg op på de andres møder med læserbrev, så I holder debatten i gang. Brug i det hele taget pressen aktivt før og efter de politiske møder.

Overvej at samarbejde med jeres lokale medier.

Nogle steder har det givet sikker omtale at bruge en kendt lokal journalist som ordstyrer, når I arrangerer de lokale ældrepolitiske topmøder.

Gør jer synlige i lokalsamfundet

Ud over at skabe opmærksomhed i pressen og på debatmøder, kan I også bruge andre metoder til at påvirke den politiske debat og engagere både politikere og ældre mennesker.

Sekretariatet leverer et gratis, færdigt materiale. Det er bl.a. badges og bannere med teksten "Værdig Ældrepleje Nu". Vi orienterer i internt nyhedsbrev, når det er klar til, at I kan bestille det.

Det lokale ældrepolitiske topmøde om KV21

I kan hjælpe med at sætte fokus på Ældre Sagens mærkesager til kommunalvalg 2021, i jeres egen kommune, ved at holde et lokalt ældrepolitisk topmøde.

Diskuter værdighed, hjemmehjælp, forholdene på plejehjem, sundhed og pårørendes vilkår og andre emner med kommunalpolitikere og medborgere.

I kan søge tilskud på op til 10.000 kr., til at føre idéen ud i livet:

Hvem kan søge:

Koordinationsudvalg og solitære lokalafdelinger (én lokalafdeling i én kommune) kan søge tilskud til et lokalt ældrepolitisk topmøde i 2021. Der kan søges om tilskud frem til 20. november 2021.

Ansøgningerne bliver behandlet, efterhånden som de kommer ind.

I kan søge om tilskud til: Annoncering, lokaleleje, højtaler-/mikrofonleje og teleslynge. Der gives ikke tilskud til forplejning, transport eller gaver til oplægsholder.

Ansøgningsskemaet kan hentes på Frivilligportalen, under "lokal indflydelse" -> Kommunalvalg 2021".

Send ansøgningen til:
lokaletopmoeder@aeldresagen.dk
eller med brev til:

Frivilligafdelingen
Ældre Sagen
Snorresgade 17-19
2300 København S
mrk. "Lokalt ældrepolitisk topmøde"

En "drejebog" til et lokalt ældrepolitisk topmøde kunne se sådan ud:

Forberedelse:

- Dato og mødested reserveres i god tid.
- Skal vi samarbejde med andre lokale ældreorganisationer? Hvem?
- Sørg for mikrofoner og podium til paneldeltagerne. Evt. også teleslyngeanlæg.
- Hvilke emner ønsker man belyst? Hvad har været til debat året igennem, og hvilke emner er vigtige, at sætte på dagsordenen.
- Formuler spørgsmål til politikerne i panelet – endelig ikke for mange, max 6 spørgsmål.
- Hvem skal sidde i panelet? Fx borgmester plus repræsentanter fra de forskellige politiske partier i byrådet, eller måske ældrechefen i kommunen.
- Indbydelse til politikere med program og de forberedte spørgsmål.
- Find en god mødeleder, en der er vant til at stille gode spørgsmål. En der kan holde fast i ubesvarede spørgsmål. Måske lokalavisens redaktør.
- Pressen orienteres og inviteres.
- Annonce i god tid før topmødet.
- Topmødet bør være åbent for alle interesserede.

Programmet for mødet:

- Velkomst ved formanden – evt. sang.
- Formanden orienterer om baggrunden for topmødet.
- Præsentation af indbudte politikere og mødeleder.
- Mødelederen gennemgår spillets regler, fx ingen sagsbehandling af personsager – kun principper.
- Politikernes startoplæg – kort alt efter hvor mange, der sidder i panelet. Det kan være ud fra de tilsendte spørgsmål, men det kan også være politikernes egne visioner.

om kommunens fremtidige ældrepolitik. Politikerne skal på forhånd vide, hvor mange minutter de har til startoplægget.

- Kaffepause.
- De forberedte og tilsendte spørgsmål besvares af politikerne – et efter et, men alle i panelet behøver ikke svare, hvis de er enige i tidligere svar.
- Spørgerunde fra salen – mødelederen styrer debatten.
- Politikerne får mulighed for at runde af med et ultrakort indlæg, fx ”Hvad fik vi ud af denne aften”?
- Mødelederen trækker evt. nogle konklusioner fra aftenen og giver så ordet til formanden, som afslutter. De 3 små pjecer om de fælles fokusområder kan uddeles på topmøderne. Hæfterne kan bestilles hos FrivilligService, eller downloades fra Frivilligportalen.

På Frivilligportalen under ”Lokal indflydelse”, ligger emnet ”Kommunalvalg 21”. Siden samler alt om Ældre Sagens støtte til den lokale indsats under kommunalvalget 2021.

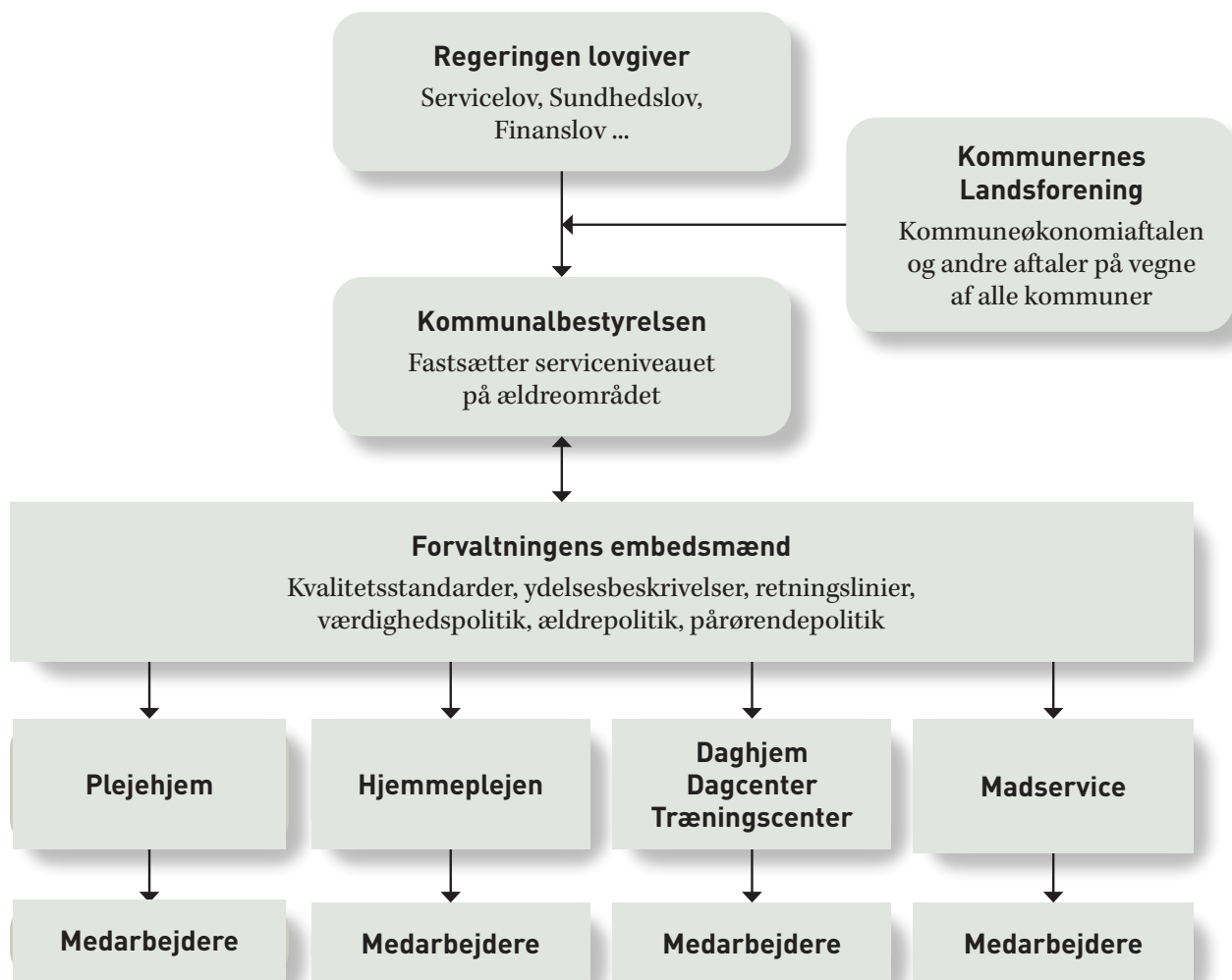
Det er muligt at downloade temahæfter og valgmateriale, ansøgningsskemaer og vejledninger.

Har I brug for hjælp og vejledning, så kontakt jeres foreningskonsulent, eller

ældrepolitisk konsulent
Rikke Sølvsten Sørensen,
rss@aeldresagen.dk

eller ældrepolitisk konsulent
Tina Hosbond,
th@aeldresagen.dk

Det offentlige overblik – fra folketing til frontmedarbejder

Regering og Folketing: Vedtager lovene, Servicelov, Sundhedslov, Finanslov...

Hvor stor en del af kommunes budget skal gå til ældreområdet

Kommunernes Landsforening: Forhandler aftaler med Regeringen på kommunernes vegne, om økonomi, indførelse af nye metoder eller rammer for sagsbehandling og andre fælles opgaver for kommunerne. Det kan for eksempel være en aftale om, at alle kommuner skal indføre forskellige former for velfærdsteknologi og på den måde spare arbejdskraft på ældreområdet.

Den kommunale forvaltning: Udarbejder kvalitetsstandards, visitationskriterier, retningslinjer, Værdighedspolitik, Ældrepolitik, Vurdering, sagsbehandling og afgørelser.

Plejehjem, Hjemmepleje, Dagtilbud, Træningscentre og Madservice: Leverer indsats og ydelser og leder indsatsen/leverancerne

Kommunalbestyrelsen: Fastsætter det kommunale serviceniveau, eks. på ældreområdet.

Medarbejdere: Udfører opgaver, leverer bevilgede ydelser.

Loven udformes og vedtages af Folketinget

Lovteksten er overordnet og beskriver ikke præcist hvordan den enkelte kommune skal hjælpe de ældre. Den siger heller ikke hvor ofte hjælpen skal gives eller hvad den præcist skal bestå af. Som eksempel kan man se på Serviceloven i forhold til ældreområdet. Her beskrives formålet med loven:

Formål

§ 1. Serviceloven

Stk. 1. Formålet med denne lov er

1. At tilbyde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer
2. At tilbyde en række almene serviceydelser, der også kan have et forebyggende sigte
3. At tilgodese behov, der følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Stk. 2. Formålet med hjælpen efter denne lov er

- At fremme den enkeltes mulighed for at klare sig selv eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten.

Stk. 3. Hjælpen efter denne lov bygger på den enkeltes ansvar for sig selv og sin familie. Hjælpen tilrettelægges på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkelte persons behov og forudsætninger og i samarbejde med den enkelte. Afgørelse efter loven træffes på baggrund af faglige og økonomiske hensyn.

De enkelte lovtekster forklares i en "vejledning" til teksten. I vejledningen uddybes lidt mere, hvad loven betyder, men heller ikke her angives hvor ofte, hvor meget og hvordan hjælpen skal gives.

Eksempel fra § 83:

§ 83. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde

1. personlig hjælp og pleje,
2. hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet og
3. madservice.

Her står i vejledningen til loven:

58. Kommunalbestyrelsen har efter § 83 stk. 1, nr. 1, 2 og 3, jf. stk. 2, pligt til at sikre, at personer, der midlertidigt eller varigt har behov for personlig hjælp og pleje og praktisk hjælp og støtte til nødvendige opgaver i hjemmet og madservice, kan få tilbud om hjælp til disse funktioner. Kommunalbestyrelsen har det overordnede ansvar for denne hjælp.

Det er altså ikke serviceloven som bestemmer om rengøring skal gives hver 2. eller hver 3. uge og hvor meget der gøres rent.

Den kommunalpolitiske organisering

Kommunalbestyrelsen

En kommune ledes af en kommunalbestyrelse – også kaldet et byråd. Antallet af politikere skal altid være ulige. Kommunalbestyrelsen vælges af indbyggerne i kommunen for 4 år ad gangen.

Kommunalbestyrelsen holder normalt mindst ét møde om måneden. På møderne diskuterer politikerne de sager, der er på dagsordenen, og træffer beslutninger vedrørende kommunen.

Borgmesteren

Formanden for kommunalbestyrelsen kaldes borgmesteren. Han/hun sørger for at forberede og lede kommunalbestyrelsens møder. Borgmesteren er den eneste, der er fuldtidsansat politiker. + magistrats-kommunerne?

Udvalg

Kommunalpolitikere deler arbejdet imellem sig ved at organisere sig i nogle udvalg. Hvert udvalg har ansvar for et fagområde. Antallet af udvalg varierer fra kommune til kommune. Kommunen har altid et økonomiudvalg, der bl.a. har ansvar for kommunens budget. Det er i udvalgene, at kommunalbestyrelsens beslutninger forberedes.

Det udvalg som tager sig af ældreområdet kaldes i nogle kommuner Sundheds- og omsorgsudvalget i andre Seniorudvalget eller Ældre og sundhed. Men andre betegnelser kan også findes.

Hvad kan I gøre lokalt?

Det er vigtigt at have kontakter til kommunalpolitikere. Her kan man få præsenteret sin viden og de erfaringer de ældre i kommunen har med at søge om og modtage hjælp.

Selv om kommunens værdighedspolitik lover både selvbestemmelse og livskvalitet, er det ikke sikkert, at det kan opfyldes. Det afhænger af hvilken hjælp, der reelt stilles til rådighed for ældre med behov for hjælp.

Alene det, at I som ældrepolitiske frivillige har en relation til kommunens politikere og embedsmænd, gør at I har en mulighed for at få kommunen i tale, når der er udfordringer. Ligeledes kan I benytte relationen til at orientere kommunens politikere og embedsmænd om jeres forskellige tilbud.

Mange kommuner har fine mål for, hvordan livet skal være for de ældre, både de friske og de svage. Derfor er det vigtigt, at kommunalpolitikere bliver præsenteret for, hvordan det i virkeligheden opleves, og hvordan livet er for ældre med behov for hjælp i dagligdagen.

Det kan være både gode eksempler vi vil have mere af og eksempler på manglende eller utilstrækkelig hjælp, hvor det skal gøres bedre. Her kan man samtidig komme med Ældre Sagens erfaringer, anbefalinger og ønsker til kommunens ældrepolitik, som for eksempel kunne være anbefalinger til serviceniveau og tilbud til kommunens svage ældre.

Det er her kommunens ældrepolitik behandles.

Kommunalt selvstyre og serviceniveau på ældreområdet

Serviceoven sætter rammen for på hvilke områder kommunen skal tilbyde hjælp til ældre med behov for hjælp.

Men fordi Kommunerne har ”selvstyre”, vedtager de selv hvilke opgaver de hjælper med, hvor meget de hjælper og hvem der kan tildeles hjælp. De ”udmønter” loven i deres egen kommune.

Kommunen beslutter også selv, hvor stor en del af kommunens budget der skal afsættes til ældreområdet. Det er en politisk prioritering.

Det er kommunalbestyrelsen som beslutter, hvor meget der skal afsættes i budgettet til ældreområdet. Dermed sætter den rammen for det serviceniveau de ældre kan forvente, når de har brug for hjælp.

Fastlæggelsen af serviceniveauet er en af kommunalbestyrelsens kerneopgaver.

Fordi den enkelte kommune selv beslutter sit serviceniveau på ældreområdet, er det kommunalpolitikernes prioriteringer på ældreområdet der afgør, hvilken hjælp de ældre kan forvente. Og der er da også forskel på kommunernes service.

Netop derfor er det altafgørende for kommunens ældre, hvad kommunalpolitikernes ser som et anstændigt serviceniveau og en værdig ældrepleje.

Til at understøtte og administrere de politiske beslutninger, har kommunen en **”Kommunalforvaltning”**. Kommunalforvaltningen er politisk neutral, og skal betjene den siddende kommunalbestyrelse og fagudvalgene.

Forvaltningen har en række ”fagkontorer”, som svarer til de politiske fagudvalg. I det kontor som arbejder med ældreområdet, udarbejder man kvalitetsstandarder, visitationskriterier, retningslinjer, Værdighedspolitik, Ældrepolitik og andre relevante politikker. Det er også forvaltningens ansatte som står for vurdering af ansøgninger om eks. hjemmehjælp, sagsbehandling og afgørelser.

Det er også forvaltningens opgave at føre regnskab med kommunebudgettet, evaluere og udarbejde forslag til kommende budgetter, som for eksempel budgettet på ældreområdet.

Hvis kommunen vil spare på ældreudgifterne, er det også forvaltningens embedsmænd, som udarbejder forslag til, hvor og hvordan det kan gøres.

Hvad kan I gøre lokalt?

Derfor er det en god idé at mødes med forvaltningen – for eksempel ældrechefen og fagkonsulenterne, for også her at få præsenteret sin viden og de erfaringer de ældre i kommunen har med at søge om og modtage hjælp.

Hvis det er muligt kan man bidrage med høringssvar til diverse forslag på ældreområdet, som udarbejdes til politisk vedtagelse.

Kommunens information til ældre om kvalitetsstandarder, værdighedspolitik og mulighed for hjælp

Serviceoven beskriver, at kommunen skal oplyse om, hvilken hjælp man kan få, når man får svært ved at klare sig selv. Kommunens information skal være tydelig. Den betegnes "Kommunens kvalitetsstandarder":

Lovens krav til kvalitetsstandarderne:

Bekendtgørelse om kvalitetsstandarder og frit valg af leverandør af personlig og praktisk hjælp:

§ 1. Kommunalbestyrelsen skal mindst én gang årligt udarbejde en kvalitetsstandard for personlig og praktisk hjælp samt kommunal genoptræning og vedligeholdelsestræning efter lovens §§ 83 og 86.

Stk. 2. Kvalitetsstandarden skal indeholde generel serviceinformation til borgerne om den hjælp, de kan forvente fra kommunen, hvis de får behov for personlig og praktisk hjælp eller kommunal genoptræning og vedligeholdelsestræning efter lovens §§ 83 og 86.

Stk. 3. Kvalitetsstandarden skal indeholde en beskrivelse af det serviceniveau, kommunalbestyrelsen har fastsat for ydelser efter §§ 83 og 86. Beskrivelsen af indholdet, omfanget og udførelsen af hjælpen skal være præcis, og skal danne grundlag for, at der sikres sammenhæng mellem serviceniveau, de afsatte ressourcer, afgørelserne og leveringen af hjælpen. Kvalitetsstandarden skal endvidere indeholde operationelle mål for, hvordan dette sikres, og en beskrivelse af hvordan der følges op på de fastsatte mål, jf. § 2. Stk. 4. Af kvalitetsstandarden skal det fremgå, hvilke kvalitetskrav, jf. § 7-11, kommunalbestyrelsen stiller til leverandører af hjælp efter lovens § 83, herunder krav til personalets kompetencer, arbejdsmiljø m.v.

Kommunen skal mindst én gang om året udforme/godkende en kvalitetsstandard, der beskriver det serviceniveau kommunen har vedtaget.

Kvalitetsstandarden skal indeholde:

Generel information om den hjælp, der kan forventes fra kommunen, hvis der er behov for personlig og praktisk hjælp m.v.:

- Hvem, der kan tildeles hjælpen
- Indholdet, omfanget og udførelsen af hjælpen
- Mål for hvordan kommunen sikrer og følger op på de fastsatte mål.

Kommunerne har forskelligt serviceniveau og beskriver det forskelligt i deres kvalitetsstandarder. Nogle kommuner har meget detaljerede kvalitetsstandarder, mens andres er mere overordnede og sværere at "gennemskue".

Der er også forskel på hvornår den enkelte kommune vurderer, at den ældre kan få bevilget hjælp, og hvor meget hjælp man bliver bevilget.

Derfor er det samlede billede af kommunens hjælp til de ældre i virkeligheden sammensat af både kommunens kvalitetsstandarder og de ældres erfaringer med hjælpen.

Værdighedspolitik:

Alle kommuner skal have en værdighedspolitik for svage ældre. Målet med en værdighedspolitik er at sikre en værdig ældrepleje i Danmark. Ældre skal have en værdig pleje og omsorg, så der er mulighed for at fortsætte med at leve det liv man ønsker, med størst mulig selvbestemmelse.

Plejen og omsorgen skal tage udgangspunkt i den enkelte ældres behov, så den enkelte kan leve et værdigt liv.

Med finansloven for 2016 afsatte regeringen 1 milliard kr. om året fra 2016 og frem, til at understøtte udbredelsen og implementeringen af en værdighedspolitik i kommunerne.

Værdighedsmilliardens midler overgik fra 2020 til at indgå i det generelle bloktilskud til kommunerne.

Den enkelte kommune får nu de samme midler til en værdig ældrepleje men efter en fordelingsnøgle.

Kommunen skal ikke gøre rede for hvordan de bruger midlerne over for Social og Ældreministeriet.

I nogle kommuner er det ikke lige til at se, hvordan kommunen skal leve op til sin egen værdighedspolitik, med den hjælp man reelt kan få som svækket ældre. Derfor skal kommunalbestyrelsens ældrepolitik skabe sammenhæng mellem målene for værdighedspolitikken og serviceniveauet på ældreområde.

Hjælpen fra kommunen skal sikre de svækkede ældres værdighed, uanset på hvilket område kommunen hjælper. Både ved:

- Hverdagsrehabilitering og hjemmehjælp
- Livet på plejehjem
- Ældre med demens
- Pårørende til svækkede ældre

Hvis man har spørgsmål, kommentarer eller erfaringer,
gode som mindre gode,
med ældrepolitik i forhold til Kommunalvalg 21,
er man meget velkommen
til at kontakte Frivilligafdelingen:

Ældrepolitisk konsulent **Rikke Sølvsten Sørensen**
rss@aeldresagen.dk
eller ældrepolitisk konsulent **Tina Hosbond**
th@aeldresagen.dk